СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 243. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 18. жовтня 1930. VOL. XXXVIII. No. 243. Jersey City, N. J., Saturday, October 18, 1930. THREE CENTS.

РІДНИЙ КРАЙ БЛАГАЄ ПОМОЧІ!

ПОЛЬСЬКІ БРЕХНІ ПРО ПОЛЬСЬКИЙ ТЕРОР У ГАЛИЧИНІ

ПОЛЬСЬКА АМБАСАДА У ВАШИНҐТОНІ Й ПОЛЬСЬКИЙ НЮЙОРСЬКИЙ КОНСУЛЬ СКИДАЮТЬ УСЮ ВИНУ НА СОВІТИ.

Поликуються на свого платного агента Андрія Левіцького.

ВАШИНҐТОН. — Кореспондент нюйорського часопису „Геральд Трибюн" подає з Вашинґтону польські коментарі щодо подій у Галичині, про які поміщено в тій же газеті обширні відомости просто з Галичини. Польська амбасада заявляє, що вона нічого не знає про якісь карні експедиції й про терор, бо не одержала досі ніяких інформацій. Вона подає далі, що знає тільки те, що „Польська Украина" є задоволена та що бунтується український нарід тільки на Радянській Україні. Тому належало би звертати властиву увагу на Радянську Україну, а не на події в Польщі.

Зате польський нюйорський консуль, д-р Мечислав Мархлевський, взяв Польщу в більшу оборону. Він виразно зазначив, що коли є які розрухи в Галичині, то це тільки совітські інтриги. Вправді не дав він офіціяльного коментаря, бо казав, що жде на інформації з Варшави, але мимо браку інформацій виправдує польський уряд за його карні експедиції, бо на них, як він каже, дають згоду не тільки польський уряд, але й ...українська влада.

На його думку, карні експедиції мають відмежувати галицьких Українців від совітів. Він цитує д-ра Павла Монро з Колюмбійського університету, котрий каже, що масові пожежі в Галичині є виплином совітської пропаганди, яка користає з економічної депресії й викликує неспокої в сусідуючих з совітами краях.

Польський консуль з Ню Йорку покликується на митрополита Шептицького, котрий мав сказати, що пожежі в Галичині є роботою Української Військової Організації, яка є в комуністичних руках і дістає поперття з заграниці.

Польський ґенеральний консулят у Ню Йорку видав ще спеціяльну заяву, в якій висказує свій погляд про останні події в Галичині Андрій Левіцький, якого називається „бувшим президентом Української Републики", заки та република була загарбана совітами.

Отой Левіцький каже, що розрухи в Галичині походять від невідвічальних одиниць, котрі змагають до напруження відносин між Польщею й Україною. Він каже, що ціла українська нація осуджує саботажі та що згідлива співпраця між польським і українським народами є конечна для економічного, культурного й політичного піднесення обох народів.

КОМУНІСТИ ДЕМОНСТРУЮТЬ.

НЮ ЙОРК. — Комуністична партія влаштувала кілька поменших демонстрацій. В Сіті Гол радив „Борд оф Естімейт" під проводом мейора Вокера. Перед тою радою зявилася комуністична делегація, на чолі якої стояв Сем Несин. Делегація домагалася заради безробіттю. Несин заявив, що краще не підвищати платні полісменам, котрі бють безборонних робітників, а заощаджений у той спосіб гріш треба би дати безробітним. Ці заміти довели до острої виміни слів між Несином і мейором Вокером. Розмова закінчилася тим, що Несин назвав усіх членів ради грефтярською бандою, заявляючи, що волів бути членом робітничої кляси, ніж грефтяром-урядовцем. А до мейора Вокера сказав: „Ти є грефтярський политишен з Тамані і злодій".

По тих словах вхопили Несина полісмени і радні й тяжко його побили та волочили по землі, доки не викинули на коритар. Переведено арешти, а Несина відвезено до шпиталю.

ЗДЕРЖУЮТЬ ІМІҐРАЦІЮ.

БОСТОН. — На конвенції Американської Федерації Праці ухвалено резолюцію, в яких Федерація заявилася за цілковите здержання іміґрації в часах економічної депресії, а далі за вибір Вилиема Ґріна поновним президентом Федерації та за місто Ванкувер як місце наступної конвенції.

ДОХОДИ ПОЛІТИЧНИХ МАХЕРІВ.

ФИЛАДЕЛФІЯ. — Ґифорд Пиншо, републиканський кандидат на ґовернора, візвав Вера й міських високих урядовців, щоби подали жерела, звідки походять їх доходи. Особливо рад би Пиншо знати, яким способом заробляє Вер, голова републиканської організації, річно аж $1,000,000. Пиншо твердить, що всі ті махери мають величезні доходи з ріжних міських контрактів.

POLISH OUTRAGES IN EASTERN GALICIA

Telegram to Ukrainian Daily "Svoboda."

PRAGUE, October 17, 1930.

"POLISH GOVERNMENT PERPETRATED TERRIBLE MASSACRES OF UKRAINIANS IN GALICIA. OUTRAGEOUS CHARGES OF POLICE AND CAVALRY ARE DESTRUCTING TO THE GROUND UKRAINIAN EDUCATIONAL INSTITUTIONS IN UKRAINIAN VILLAGES AND TOWNS, NATIONAL HOMES, SCHOOLS, PUBLIC LIBRARIES AND OTHER UKRAINIAN ORGANIZATIONS AND COOPERATIVE ASSOCIATIONS. UKRAINIANS OF ALL CLASSES, PEASANTS, INTELLIGENTZIA AND PRIESTS ARE BEING BRUTALLY AND HEARTLESLLY ASSAULTED. NUMBERS OF PEOPLE ARE BEING FLOGGED TO DEATH AND GREATER NUMBERS OF THOUSANDS ARE BEING ARRESTED.

"WE NEED IMMEDIATE HELP. IT IS IMPERATIVE THAT A MASS MEETING BE CALLED SO THAT AN EFFECTIVE PROTEST MAY BE MADE. A DELEGATE OF CAMPAIGN UNION OF UKRAINIAN NATIONAL PARTIES IN GALICIA."

Editor's Note: This telegram is published without the name of the delegate at his request. For should it become public, he would be severely punished. This delegate miraculously escaped to Prague and wired the cable. He was sent abroad as a delegate of the Campaign Union of the Ukrainian National Parties who organized a campaign for the election to the Polish Parliament.

До Редакції „Свободи" наспіла слідуюча телеграма з Праги (Чехословаччина):

ПРАГА, 17. жовтня 1930.

ПОЛЬСЬКИЙ УРЯД ЗОРГАНІЗУВАВ СТРАШНІ ПОГРОМИ УКРАЇНЦІВ. У ГАЛИЧИНІ КАРНІ ЕКСПЕДИЦІЇ ПОЛІЦІЇ Й КАВАЛЕРІЇ ДО ТЛА НИЩАТЬ КООПЕРАТИВИ, ПРОСВІТИ, КООПЕРАТИВНІ СОЮЗИ, НАРОДНІ ДОМИ, ЧИТАЛЬНІ, ШКОЛИ. КАТУЮТЬ У НЕЧУВАНИЙ СПОСІБ СЕЛЯН, СВЯЩЕНИКІВ І ІНТЕЛІҐЕНЦІЮ. ВМИРАЮТЬ ВІД ПОБОЇВ. ЩЕ ДАЛІ АРЕШТУЮТЬ ТИСЯЧАМИ. ПОТРІБНА НЕГАЙНА ДОПОМОГА. ДОКОНЧЕ ПІДНІМІТЬ НЕГАЙНО МАСОВИЙ ГОЛОС ПРОТЕСТУ. ДЕЛЕГАТ ВИБЛЬОКУ .... ІМЕНИ НЕ ПОДАВАЙТЕ.

(ВІД РЕДАКЦІЇ: Телеграму оголошуємо в такім виді, як її одержали, з тим, що пропустили імя делеґата зі зрозумілих причин, щоби його не наразити на переслідування польської влади. Делеґат той дістався якимсь способом з Галичини до Праги і звідтам надав телеграму. З тої телеграми виходить далі, що отсей делеґат „ВИБЛЬОКУ" являється представником заключеного недавно спільного виборчого бльоку українських партій на українських землях під Польщею).

КОМУНІКАТ „ОБЄДНАННЯ".

З РІДНОГО КРАЮ ДОХОДЯТЬ ДО НАС ЩОРАЗ СТРАШНІШІ ВІСТИ ПРО ПОЛЬСЬКІ ЗВІРСТВА. ЗАГОВОРИЛА ВЖЕ Й АМЕРИКАНСЬКА ПРЕСА. ПОЛЬСЬКІ АМБАСАДИ І КОНСУЛЯТИ ТА ПЛАТНІ ПОЛЬСЬКІ АҐЕНТИ В РОДІ АНДРІЇВ ЛЕВИЦЬКИХ НАМАГАЮТЬСЯ ВІДВЕРНУТИ ОЧИ КУЛЬТУРНОГО СВІТА ВІД КАТОВАНОЇ ГАЛИЧИНИ.

РІДНИЙ КРАЙ, СТЕРОРИЗОВАНИЙ І ВІДТЯТИЙ ВІД СВІТА, БЛАГАЄ НЕГАЙНОЇ ПОМОЧІ. І ВОНА БУДЕ ДАНА.

ЗА КІЛЬКА ДНІВ ВІДБУДЕТЬСЯ КОНҐРЕС „ОБЄДНАННЯ" І ТАМ ВИСКАЖУТЬ ПРЕДСТАВНИКИ НАШИХ ГРОМАД СВІЙ ГОЛОС. ТАМ БУДЕ ВИРІШЕНА СПРАВА МАСОВОГО ПРОТЕСТУ Й ІНШИХ СПОСОБІВ ОБОРОНИ КАТОВАНИХ НАШИХ БРАТІВ.

АЛЕ НЕ МАРНУЙМО НІ ОДНОГО ДНЯ. ЗБИРАЙМО ВЖЕ ТЕПЕР НЕГАЙНО ДАТКИ НА ДОПОМОГУ ЖЕРТВАМ ПОЛЬСЬКОГО ВАРВАРСТВА Й НА ОБОРОНУ РІДНОГО КРАЮ. ЗАСИПУЙМО АМЕРИКАНСЬКУ ПРЕСУ ПРАВДИВИМИ ІНФОРМАЦІЯМИ ПРО ТЕ, ЩО ДІЄТЬСЯ В ГАЛИЧИНІ, Й ОПРОКИДУЙМО НЕПРАВДИВІ ЗАЯВИ ПОЛЬСЬКИХ АМБАСАД ТА КОНСУЛЯТІВ І ПОЛЬСЬКИХ АҐЕНТІВ.

ЗА „ОБЄДНАННЄ УКРАЇНСЬКИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ":

Д-р Л. МИШУҐА, секретар.

ПОДІЛШЕННЯ НІМЕЦЬКОЇ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГОВЛІ.

Зі звітів правительства видно, що за 9 місяців біжучого року вивіз з Німеччини перевищив на 1 міліярд марок довіз. Це перший раз за останні чотири роки Німеччина мае перевищення вивозу фабрикатів над довозом до неї ріжних сирівців.

УЧЕНІ КОМУНІСТИ.

„Красная Газета" пише, що між російськими вченими тільки 2 проценти пролетарського походження, а 98 процентів буржуазного. Тому то часопис радить вислати до високих шкіл ще 500 комуністів пролетарів, щоби виховати з них учених.

АНТИРЕЛІҐІЙНИЙ РУХ СЕРЕД ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ.

„Красная Звезда" нарікає, що акція безбожників у червоній армії не має успіху. Червоноармійці не хочуть читати антирелігійної літератури. В одним московським полку червоноармійці навіть не хотіли приняти транспорту антирелігійних брошур.

В ПОЛЬЩІ ПОЧИНАЄТЬСЯ КРІВАВА МІЖПАРТІЙНА БОРОТЬБА

ЗАМАХ НА ПІЛСУДСЬКОГО БУВ ВИГАДКОЮ ПРОВОКАТОРІВ.

ВАРШАВА (Польща). — Тут занепокоєні відомостями про криваву міжпартійну передвиборчу боротьбу, яка все поширюється в ріжних місцях Польщі. Все частіше трапляються випадки вбивств та тяжких поранень ріжних політичних діячів своїми партійними противниками.

Один з таких випадків трапився в Ченстохові, де член соціялістичної партії, Костжевський, застрілив трох членів групи Пілсудського, а двох тяжко поранив. Потім застрілився сам. Костжевський помстився за те що за кілька днів тому прихильники Пілсудського напали на партійну канцелярію соціялістів і розгромили її.

В Сосновицях Казимир Яржа застрілив на вулиці свою жінку за те, що вона приєдналася до про-Пілсудського політичного бльоку, після того як відійшла від праці в соціялістичній партії, якої членом залишився її чоловік. Вбивши дружину, Яржа застрілився. Чим більше загострюється передвиборча боротьба, тим частіше надходять відомости про криваві сутички між ріжними політичними групами.

Тут уже ніхто не сумнівається в тому, що „замах на Пілсудського" був вигадкою провокаторів. Усіх сімох арештованих звільнено з арешту.

БРЮНІНҐ ВИГОЛОСИВ УРЯДОВУ ПРОГРАМУ.

БЕРЛІН (Німеччина).—Підчас засідання райхстагу премієр міністрів Брюнінґ виголосив 1-годинну промову, в якій точно виложив програму діяльности уряду. Він головно спинився на фінансовому становищу Німеччини, представляючи його дуже невідрадним.

Разом з тим уряд предложив свою фінансову програму, яка має вивести Німеччину з кризи. Можливо, що Німеччина буде просити держави бувшої антанти знову переглянути плян Йонґа, щоб полекшити репараційні сплати, або в крайному разі доведеться просити про відрочення чергових сплат, поки Німеччина переживе фінансову кризу.

Щоби перевести в життя свою фінансову програму, яка, на думку уряду Брюнінґа, є одинокою, що може вратувати Німеччину, уряд не спиниться перед найрішучішими мірами. Всі члени парляменту вислухали спокійно промову Брюнінґа. Тепер почнуться дебати над нею. Брюнінґ певний, що його правительство знайде підтримку в більшости членів райхстагу.

УПАДОК ФРАНЦУСЬКОЇ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГОВЛІ.

ПАРИЖ (Франція). — За останній рік зовнішня торговля Франції зменшилася на 9 міліярдів франків. Експорт за рік зменшився на 12%, а імпорт на десять і пів процентів. Головною причиною зменшення зовнішнього торгу Франції вважають загальну світову економічну кризу.

ФРАНЦІЯ БУДУЄ ФОРТЕЦІ.

ПАРИЖ (Франція). — Люзен описує в газеті „Матен", що Франція закріплює свій східний кордон. На протязі 200-милевої границі між Люксембурґом та Швайцарією будують нові форти на кождому кільометрі.

В основу нового будівельства фортів положено всі висновки з минулої війни та всі найновіші теорії. Вся будова фортів має бути закінчена за три роки. Звичайно, це вимагає кольосальних коштів, що лягає вагою на державний буджет Франції.

РУМУНСЬКІ ШВІНДЛЕРИ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Правительство на протязі сімох років виплатило одній будівельній фірмі 5,500,000 долярів за будову тунелю між Родно та Дорна-Ватрою. Коли вже тунель був закінчений і фірма одержала по контракту всі гроші від уряду, вона запросила представників уряду на врочисте відкриття тунелю.

По відкриттю, як звичайно, був уряджений бенкет. Один з інжинірів фірми, який мав будувати тунель, під чаркою признався, що цей тунель був збудований ще підчас Великої Війни австрійською армією під керуванням німецьких інжинірів. Румунська фірма наняла лише трохи робітників, щоби розчистити тунель та закінчити деякі незначні роботи. Уряд арештував управителя будівничої фірми та почав в цій справі слідство.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ОБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗРОБІТНИХ І УРЯДОВИЙ ДЕСПОТИЗМ

Як заповідали, так Американська Федерація Праці звертається проти обезпечення на случай безробіття. Подає ріжні заради, довжезний їх ряд, але виразно виключає суспільне обезпечення безробітних.

Проти проєкту обезпечення висувається старий арґумент, винайдений ще покійним Гомперсом, буцімто примусове обезпеченнє на случай безробіття віддасть робітників у владу уряду.

Арґумент сей, як видно, промовляє сильно до серця американського робітника. До ума він не промовляє, бо в ньому нема ніякої розумної основи. Робітники постійно добиваються вмішування уряду у робітничі справи. Захорона робітників щодо безпеченства праці теж робить конечним умішування уряду та натиску на підприємців. Цілий департамент праці, котрого величезна частина роботи є твором акції робітничих юній, се один прояв вмішування уряду в справи робітників.

Хоч арґумент не промовляє до розуму, він промовляє до серця. Американський робітник ще в значній части памятає фармерські умови, в котрих кождий фармер признається неподільним паном на своїм господарстві, що признає навіть його робітник. Се розуміння права власности перенесено до промислу, і признають його не тільки фабриканти, але й робітники. Американці недавно щойно вийшли з піонірських умов, серед котрих народ ще не мав зорганізованого уряду, а його місце заступала примітивна, на похапці зладжена самовлада народу. Звідти береться ославлена американська беззаконність, їх лінчі, їх боротьба проти урядників.

Вартість сього арґументу видно найкраще з порівнання Америки з Европою. В Европі уряди звичайно стоять дальше від робітництва, як американський уряд. Там робітники мають слушні основи відноситися з підозрінням до уряду. Мимо сього відношення до уряду, робітники не виступають проти обезпечення на случай безробіття.

Тому нема що дивуватися, що, розглядаючи се становище провідників Американської Федерації Праці, ґазети напишуть, що сі провідники бояться, що зі зростом впливу уряду на робітників ослабиться вплив юнії на робітників.

ЛЯХИ ПРО У. В. О.

(2)

2.

Радник львівського воєвідства, Івахів, „експерт від справ У. В. О.", подав про „Українську Військову Орґанізацію" на недавнім процесі проти членів УВО у Львові таке (цитуємо за „Дзеннік-ом Львовскі-м"):

„Начальна Команда УВО, якій підлягають краєві команди, мала до недавна свій осідок у Берліні. Де вона находиться тепер — невідомо. Рівнож невідомо, де перебуває тепер начальний командант УВО Евген Коновалець. Краєва Команда на Східну Галичину має свій осідок у Львові. У. В. О. старається свої впливи поширити також на північний терен т. є. поза сокальську границю.

Начальна Команда, якій підлягають краєві команди, обіймає три окремі реферати: 1) реферат орґанізаційний т. зв. кадровий; 2) боєвий реферат та 3) пропаґандивно-політичний реферат. Колись існував ще в рамках УВО розвідчий реферат, однак **його зліквідовано.**

Орґанізаційний реферат т. зв. кадровий обіймає: 1) внутрішну орґанізацію членів; 2) територіяльний поділ ґруп; 3) евіденцію членів; 4) евіденцію Українців, здібних до ношення зброї та незареєстрованих в УВО; 5) евіденцію зброї, технічних середників, вибухових матеріялів та елябоpатів відносно плянів акцій. Кадровий реферат не обмежується тільки до УВО, якої члени є вишколювані на старшин. „Мужва" має перейти через вишкіл не на курсах, що відбуваються з рамени УВО, а в орґанізаціях, що мають характер „військового пшиспособеня" і тому УВО старається зискати вплив на орґанізації, що працюють леґально, як „Луги", „Сокіл", „Пласт", спортові клюби та ін. На працю в тих орґанізаціях кладе УВО спеціяльну вагу та цінить її вище, ніж акцію боєву, розвідчу та експропріяційну.

Боєвий реферат займається теоретичним та практичним вишколом боєвиків. Для того існують спеціяльні курси в краю та за границею. УВО, що числиться із реальним життям, видала приказ своїм членам не ухилятися від служби в польськім війську, а то все в тій цілі, щоби зисканий військовий вишкіл могли потім відповідно виужиткувати на користь УВО. До боєвого реферату належить надто технічне переведення індивідуального терору, терористичної акції яко такої, т. зв. „частинні виступи", що мали місце напр. в р. 1922. Ті „частинні виступи" не мають характеру повстання, тільки мають на ціли викликування неспокою в даних частинах краю. Видовищем частинного виступу була Галичина перед рішенням Ради Амбасадорів, що віддавала ті дільниці остаточно польській державі.

Реферат пропаґанди обіймає ширення ідеольоґії УВО, кличів оружної боротьби з Польщею, видавання відозв, летючок, брошур та книжок, відбування зібрань із відповідними рефератами та дискусіями. Акція пропаґанди відбувається нелеґально. Неменше УВО творить також або старається творити леґальні експозитури пропаґанди.

Наскільки верхню будову УВО творить Начальна Команда, чи там підпорядковані їй краєві команди, — на терені т. є. на низах найнижчою коміркою, орґанізаційною є „трійка". Давніще була „пятка". Пяткова система була зліквідована, бо є зрозуміле, що між трома особами є лекше задержати тайну, ніж пятьма.

Способи вербовання членів є ріжні, як є ріжні способи вербовання членів через леґальні орґанізації. Одним із найчастіщих арґументів — це ненависть до Польщі. Другим — особиста кривда, яку зазнав даний чоловік. Так напр. Ольшанський, що виконав замах на президента Польщі Войцеховського, у зізнанні, зложенім в президії берлінської поліції подав, що замах виконав із пімсти за те, що польська патруля розстріляла без суду в р. 1919 його шваґра Шеремету. Молодих людей поривають дуже часто до УВО такі маніфестації, які мали місце в дні 1. листопада 1928 р. на площі св. Юра. Поза тим вербунок відбувається дорогою летючок, відозв та ріжних видавництв.

Кінцевою ціллю УВО є здобуття незалежної, національної та соборної української держави дорогою революції. Засобами, що ведуть до тої цілі, **є підготовка збройних повстань,** як каже УВО, проти „всіх окупантів українських земель", отже Польщі, совітів, Румунії та Чехів. УВО має докладно виготовлені пляни, як має заховатися в кожній ситуації, чи то у випадку неспокоїв внутрі краю, чи то на випадок загальної пожежі воєнної, чи конфлікту поодинокого Польщі з якимсь сусідом.

Як має заховатися член УВО у випадку повстання? З власної ініціятиви, не чекаючи на ніякий приказ, має: 1) створити біля себе по можности найсильнішу боєву ґрупу; 2) обсадити найближчий відтинок фронту та сусідуючі з ним державні обєкти; 3) постаратися про навязання контакту з командантом ґрупи найближчого відтинка та командою цілого фронту. **У. В. О. творить завязок будучої української армії.** Ті, члени є вишколювані на вищих та нижчих старшин, що станугь на чолі формацій, створених з „мужви", вишколюваної, як вище зазначено, в орґанізаціях характеру „військового пшиспособєня", на які УВО намагається мати вплив.

Помічничі середники, що служать УВО, це акти терору, саботажу, а перед тим ще розвідка. Що говорить УВО? Що є для неї терор? Що хоче ним осягнути? В її програмових виданнях читаємо: акти терору зберігають народню честь. Підносять престіж орґанізації та духа мас. Зміцнюють енерґію провідників, підривають віру в силу противника, ширять дезорґанізацію та паніку в рядах ворогів та утревалюють відмежовання української суспільности від польської. Переконують польську суспільність, що там на „кресах" живе нарід, що є несмертельним ворогом польського народу. Згідно з переконанням УВО, польський нарід не є податний на словні арґументи. Тому треба послуговуватися чином.

Другим помічничим середником є акти саботажу. Нищення телефонічної комунікації, залізничих обєктів, мостів та т. зв. війна без зброї. Всі ті засоби боротьби є спрямовані проти окупантів.

Реферат політично - пропаґандовий обіймає крім чинної пропаґанди, до якої належать акти терору та саботажу: 1) живе слово (відчити, розмови); 2) писану пропаґанду (летючки, відозви, брошури, книжки, тощо) леґальну і нелеґальну. УВО веде свою пропаґанду головно нелеґально, залишаючи леґальну пропаґанду иншим орґанізацям. **Ціллю пропаґанди є змілітаризовання українського населення, підготовка його до чинної боротьби з ворогом,** в якого рядах треба ширити розклад і деморалізацію, маючи в першій мірі на увазі армію. **УВО зміряє до створення незалежної держави, опертої на власних силах.** У відношенні до польського населення пропаґує клич: **розумної ненависти до Польщі.** Зміряє до ширення деморалізації між польським суспільством через виужиткування партійних міжусобиць в тім суспільстві. Реферат пропаґанди обнимає також пропаґанду заграничну т. є **ширення неприхильної опінії про кожний польський уряд та паралізовання пропаґандивної акції польської влади за границями.** Далі ця пропаґанда зміряє до шукання та позискування союзників для своїх цілей, передусім між тими меншостевими чинниками, що так само узнають Польщу за окупанта їх земель.

Жінки повнили та сповняють в УВО від самого початку її існування дуже важну ролю. Передусім, коли ходить про укривання членів УВО чи переховування документів та ин. У відповідних виданнях УВО ставить своїм членам за взір Ольгу Басарабову, вказуючи, що ні словом вона не зрадила, від кого походять забрані у неї матеріяли.

Орґаном УВО є „Сурма", якого перше число вийшло в січни 1927 р.

Фонди УВО, це річ дещо дражлива. Перше джерело — не можна сказати, щоби було найбільше — це жертви членів та нечленів на Б. Ф. (Боєвий Фонд). Продається бльочки від 50 ґрошів до 5 зол. та вище. Друге джерело — це експропріяції, в конспіративній мові звані „екс". Говорячи просто, є го фонди, що пливуть із грабунків та грабункових нападів. Деякі з тих виправ повелися дуже вдачно, инші менше. До тих нападів належать в р. 1924 напад на почту в Динаєві, на почту в Богородчанах, два невдалі напади під Калушем, напад на почтовий уряд в познанськім воєвідстві, вдалий напад на амбулянс почтовий в будинку головної почти у Львові, напад на касу повітового виділу в Долині в 1925 р., скінци невдалий напад на почтову філію при вул. Глибокій у Львові та напад на листаря Кохановського на улиці Городецькій у Львові, напад, що викликав невдоволення навіть в колах УВО. Третє джерело — це поміч сусідних держав, що живуть в недобрих відносинах з Польщею".

(Конець буде)

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

По дворічній недузі на запалення леґенів помер у четвер, 16. жовтня 1930 р., в шпиталі Сівю, Михайло Гузар, довголітній член тов. „Дністер", від. 361 У. Н. Союза, родом зі Стрілиск Старих, повіт Бібрка. До Америки приїхав у 1910 році, а до У. Н. Союза вступив у 1912 р. Був членом Союза з цілою родиною. Останні чотири роки був вдівцем, а тепер осиротив сина Ілію, літ 15, і дочку Марію, літ14. Похорон відбудеться в суботу, 18. жовтня 1930 р., в годині 2-гій пополудні з похоронного заведення John P. Shnatz, 502 East 17th St., New York, N. Y.

Кождий член з відділу 361 У. Н. Союза повинен обовязково явитися на похороні на означений час, то є на 2-гу годину пополудні. Чужа, нерідна земля хай буде йому пером!

Д. Костишин, секретар.

Д-р Остап Грицай.

Визволення Бельґії

(1830 р.)

(3)

А був це вам такий ґраф, що його в Ліоні за сфалшування якихось грамот штемпували свойого часу гарячим залізом та присудили на кару ґалер в Тульоні, після відбуття якої пан ґраф як штемпований джентлемен та ще до того як пів-немічний каліка приплентався якось до Бельґії і тут, у Бріссель, шукав якогось хліба. Так чомужби то йому не приняти редакції міністерсько-голяндського орґану, спрямованого проти ненависних ворохобників? Ми одначе можемо уявити собі, в якім тоні Лябрі-Баніяно, почуваючи до того за собою в кожний час міністерські плечі, дозволював собі писати та провокувати Бельґійців! Уявім собі тільки якийнебудь ляцький часопис у Галичині, заснований саме на те, щоб кидати калюмнії на Українців та редаґований якимось ушехпольським гольтіпакою, що втік зпід шебениці! Не подивуємось тому, що революціонери ніякої провокації штемпованого офіціоза не лишили без відповіди і почали врешті безпощадну боротьбу проти міністерського "National-y". А екселенція Манен, не знаючи иншого способу, зробив те, що робить нині в Польщі зґанґренований фурійт Пілсудський, коли наскочить своїм пів-гнилим лобом на опозицію, або те, чим спасаються від усякого роду „петлюрівських" заговорів **большевицькі опришки:**

Він велів арештувати Поттера, а з ним і цілий ряд инших редакторів. Щож — історія повторюється: колись мандрували до криміналу Поттер і товариші, а нині Заклинський і Паліїв!

Та великодушний Поттер не надто турбувався своїм арештуванням і процесом. Навпаки, він виголосив підчас судової розправи велику промову, в якій вказав на все, що вважав покривдженням своїх земляків. Зробив цим великанське враження. „Кожне слово — смолоскип, вкинений у тьму неволі" — як каже один історик — а хоч був засуджений на півтора року криміналу і 1,000 франків кари, то тільки зискав на тому, бо тепер його імя стало просто прапором бунту. **„Свобода для всіх і в усьому"** — це був його девіз, який швидко став девізом і ширших мас народу. Брошури, писані мовою фляманською, отже мовою простолюддя (освічені вживали мови французької), розходилися в суспільних низах масово і рівночасно з заснованням т. зв. **„конституційних товариств"** — лінива, тяжка, безхарактерна маса почала рушатися теж. Тепер король відруху тих мас залякався. Він велів дещо злагодити пресові розпорядки (з квітня 1815 р.) і назначити комісію для ревізії законів, по яким були влаштовані висші школи, а врешті — в літі 1829 р. — прибув до Бельґії, щоб переконатися особисто про правду того, що писали опозиційні журнали. Бельґійці всюди там, куди загостив король, витали його дуже ввічливо і з довірям. Вони хотіли йому цим дати пізнати, що вміють розріжнити особу від системи, і не винують короля сліпо за все, що роблять урядовці в його імени. Але вузькозорий король зрозумів гостинну чемність народу, що підходив до нього мов до суворого, але справедливого батька, як вияв його повного щастя під голяндським скиптром, був тепер переконаний, що все те, що опозиціоністи розпускають про положення в Бельґії, це неправда, і назвав навіть їх поведення словом „ганьба". А-ле революціонери не тільки що не залякалися королівського крику в маґістраті в Літтіх, а просто закпили собі з нього, бо веліли на памятку того вибити монети з написом: **„Вірні аж до ганьби"** (значить вірні революційній роботі, хоч би і ввесь світ лаяв їх ганьбою), а провідники опозиції називали себе тепер сами **„осоромленими".** Так той, зрештою не такий то дурний король попсув своїм нетактом доволі корисну ситуацію, сотворену його приїздом в Бельґію та проголошеними полекшами. Але ще більше погіршив справу Вільгельм тим, що при найближчім парляменті — **дня 11. грудня 1829 р.** — подав до відома послам своє тверде рішення боротися з „очайдушною опозицією" та по потребі „стерти її голову", наскільки вона не жадає того, що може осягнути законною дорогою, а хоче вимусити на ньому згоду на якісь неоправдані домагання. З історії знаємо, що в чверть року опісля у Франції саме в такий нерозумний спосіб грозив послам своїм гнівом старий недотепа **Карло Х.** і дочекався такого, що в серпні вже машерував на вигнання як повалений революцією деспот. І не иншої судьби дочекався і гнів Вільгельма, підкріплений до того такими крайно нерозумними розпорядками, як напр. позбавлювання посад урядовців, які не хотіли складати присяги повної згоди на Вільгельмове послання до парляменту. Почалися загальні переслідування. Поттерові зроблено другий процес і засуджено на 8 літ вигнання з краю, після чого він переїхав до Парижа. Та ще Поттер щойно заїхав до Ахену, коли світом рознеслася вість про липневу революцію. Зворушений до глибини, написав Поттер д. 2. VIII., 1830 до короля листа, в якому між иншим каже: „Ваша Величносте, спасайте Бельґію, ще є час, але спішіться, бо може незабаром його Вам не стане".

3.

Одначе Вільгельм не гадав покищо спішитися з радикальними реформами для Бельґії. Це іменно не було вже вперше, що шляхотний Поттер писав до нього — під псевдонімом **Демофілюс** (т. є. „приятель народа") — листа з пропамятними осторогами, та щож, — ті колишні королі всі до одного доти не повірили, доки не зміряли власними ногами всієї глибини революційного ґрунту. Бельґійський Вільгельм запорядив ще в додатку перенесення найвисшого судового трибуналу з Бріссель до Гаґ **(Haag),** через що бельґійські адвокати були матеріяльно важко пошкодовані, а крім того не переставав тероризувати патріотичних урядовців всякого роду переслідуваннями. А виходила при тім королеві в користь та обставина, що пересічне бельґійське обивательство, (особливож заможні промисловці та льояльні урядовці), з вдячности за деяке попертя **бельґійського промислу** зі сторони Вільгельма, не думали ворохобитися проти голяндської влади, а революційно настроєних намагалися відводити від чогось такого злочинного, як непослух і ворохобня. Тимто й не подивуємо, що коли Вільгельм з приводу промислової вистави в Бріссель прибув сюди в серпні особисто, то льояльні лизуни, вірнопідданці та взагалі товстопузі обивателі поспішили вітати його та гостити, хоч уже колишній інцідент в Літтіх повинен був навчити їх, що король усяку таку привітливість розуміє як вияв абсолютного задоволення в народі. І так дуже заспокоївся король доказами щирої льояльности зі сторони бельґійських капіталістів, що коли ґубернатор Бельґії прохав у нього розпорядків на випадок вибуху розрухів, то король тільки здвигнув плечима і не відповів нічого, майже обиджений таким, здавалося, зовсім зайвим питанням свойого заступника.

Але той вибух уже підготовлювали, і оце Вільгельм востаннє був в Бельґії як її володар.

Дня 24. серпня іменно святковано там день уродин короля, після чого влада міста плянувала ряд урочистих вистав, між иншими виставу опери Обера (Auber) **„Німа з Портічі",** опери своїм текстом революційного характеру, особливо в постаті героя Мазаніелльо, ватажка поневолених. Вистава тієї опери, названої опісля **„оперою бельґійської революції",** була призначена на середу, **дня 25. серпня 1830 р.,** помимо того, що досі її вже забороняли виставляти та що ходили чутки про якісь революційні демонстрації, пляновані ворохобниками на середу ввечері. Але з огляду на гарний успіх промислової вистави та блискучий прийом, зготований королеві, власти не хотіли псути публиці святочної середи забороною славної опери, і вистава відбулася при незвичайно численній участи публики, яка увесь час оплескувала демонстраційно вольнодумні місця опери. А підчас того на т. зв. „Монетарній площі" перед оперою почали збиратися сотками ряди й гурти якихось незвичайних постатей, товпи ворохобників, між якими було дуже багато Французів під проводом аґітатора Шавіє **(Schavye),** що приїхали з Франції, підмовлені бельґійським адвокатом, оборонцем Поттера, Александром Жандебіен **(Gendebien),** допомогти Бельґійцям зробити революційне діло. І от, скоро тільки розхвильована публика вийшла з опери і наповнила собою площу, хтось з товпи гукнув: **„До редакції "National-y!"** Цей клич підхопили, він пронісся вмить по цілій площі, нечайно сформувались непроглядні ряди, запалені думкою про помсту за нікчемні прогріхи ґрафа Лябрі-Баніяно, і швидко товпа вдерлася в зненавиджену редакційну домівку італійського Юди, яку здемолювали.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРО НАДХОДЯЧЕ СВЯТО ПЕРШОГО ЛИСТОПАДА.

Є роковини, які святкується серед загальної радости, а є й такі, що смутком душу наповняють.

Свято Першого Листопада дуже величаве радісне свято. Отож приготовляймося по всіх усюдах це свято відсвяткувати як слід, щоб не було закутини, котраб не відсвяткувала його. Де лише жиють Українці, там уже треба думати про відсвяткованя річниці відродження української державности.

Вже дванацять літ добігає, як перший листопад для кождого Українця став памятним, бо в тім дні український нарід став зі зброєю в руках до боротьби проти польського панування на українських землях.

Перший листопад 1918 року був найсвітлішим днем для всіх Українців, як для Наддністрянців так і для Наддніпрянців, бо в той день західна частина Української Армії, на чолі з Українськими Січовими Стрільцями, перебрала в українські руки столицю Західної України, Львів, місто князя Данила, й серед великої радости проголошено по всіх містах, місточках і селах Самостійну Українську Републику.

По довгих літах неволі в 1918 році ранним ранком зійшло сонце волі на Галицьку Землю. Якаж тоді радість заволоділа серцями поневолених братів, коли на ратуши у Львові перший раз по 570 роках замаяв синьо-жовтий прапор! Тоді для Українців було це народнім Великоднем. По всіх усюдах дзвонили дзвони, нарід прибрався в святочний одяг, радости не було кінця. Усі були веселі, усі були щасливі.

Та за девять і пів місяця наступила чорна хмара дикої Ляшні на чолі з Галєром і рай наш в кайдани закули. Не сотні, а тисячі найкращих синів України полягли в обороні Вітчини. А сотки залишилися каліками, котрі нині без захисту дожидають кращого завтра. Вже минає два роки, як Ляхи всякі збірки на українських інвалідів заборонили. Тому інваліди, борці за волю, звертаються до нас, своїх заокеанських братів, з закликом допомоги їм, щоб Ляшня з них не насміхалась і не говорила: „Ось ми своїм даємо запомогу подостатком а де ваші? За кого ви воювали?" Поможіть нашим інвалідам, бо хоч ворог справляє нині бенкет, однак завтра побіда може бути нашою, бо що не здобув батько, то син певно здобуде.

Приготовляймося до святкування свята Першого Листопада і складаймо дар для інвалідів. До нас простягають свої руки каліки-інваліди, які в жертву клали все, що найдорожчого мали, клали своє здоровля, своє життя.

Не забуваймо, що на нас лежить обовязок поспішити з допомогою всім нашим братам у визвольній боротьбі з відвічним ворогом, Ляхом і Москалем.

Нині вже ні Ляхи ні Москалі не можуть сказати, що нема „Українцуф". Вони в цьому вже переконалися на власній шкірі. То не важне, що Українцями тюрми повні й смертні засуди не устають, бо це свідчить, що наша боротьба не вгасає, а ведеться повним розмахом. Ідуть з димом польські фільварки й мазурські кольонії. Вилітають в повітря польські магазини й мости. Десь без сліду пропадають польські жандарми. Польські газети бють на тривогу, що це робота українських саботажників, але що нас обходить, як нас ворог називає. Для нас важним є те, що робота йде й треба її попирати.

Наші брати в старім краю наражують своє життя, а тут в Америці один або другий, при повнім столі, марикує собі, чому вони там вже раз не зроблять порядку. Доки нам чекати, мовляв. Воно не штука говорити, сидячи собі, як то кажуть, як у Бога за дверима. Треба знати, що в краю робота йде так, як на це позволяють перемучені сили нашого бідного народа, який вже одинацять літ стогне під ляцьким чоботом. Наші брати кличуть до нас: „Гей, брати, заокеанські Українці від Вас потребуємо помочі для боротьби, від якої залежить, чи має бути ляцьке ярмо, чи має бути воля.

По всіх усюдах на українських землях з могил Українських Січових Стрільців чути клич: „Гей, народе, вставай, кінчи розпочате діло 1918 року". І певно український нарід не зложить зброї, доки не стане вольна Єдина Українська Держава від Сяну аж по Кавказ.

І. Миленький, У.С.С.
Гарвей, Ілл.

ВІД САМООБМАНУ Й САМОДУРСТВА ДО ЗДОРОВОЇ КРИТИКИ.

Добре, що в „Свободі" піднесено справу критики. Вона призвичаїть людей сподіватись критики їх публичних виступів і діяльности. Ця критика до сего часу була майже виключно прихильна і незгідна з правдою. Дійсна критика завжди є правдива: зроблено добре, — хвалять, зроблено зле, — ганять. Зроблено більшменш вдоволяючо, — так і пишуть і вказують, що було добре, а що було кепське. Такої критики треба, щоби як одиниці так і ріжні ґрупи знали, що не сміють себе вважати досконалими, бо досконалих людий нема.

А то в нас витворилось чисте комедіянство: випало представлення нераз так кепсько, що сором про него згадувати, а в дописах читаєте, що вистава була знаменита, аматори віддали свої ролі наче справжні артисти, відспівали свої пісні як оперові співаки. Нераз діріґент сам не має. поняття про хор, немилосердно спартачить пісні, а підчас діріґовання хором виробляє такі дивачні викрутаси і вихиляси, що хоч фотоґрафуй для кінематоґрафічної комедії. Але в дописі читаєте, що діріґент мало що не дорівнює Кошицеви. Нераз промовець наговорить в промові купу страшних дурниць, але його прославляють як не лише доброго промовця, але й дуже розумного провідника. Буває, що бесідник пускається на страшну демаґоґію, на т. зв. „хлополапство", „крутить Юра", апелює до серця, плаче навмисно й акторським способом доводить людей до плачу, — а пишуть, що це український Ціцерон.

В тім круговороті самообману і самодурства ми зайшли вже задалеко. Вже крайна пора, щоби ми сей процес, що деморалізує людей, припинили. А припинити його треба, коли ми маємо поступати вперед. Бо людина, яка уважає себе досконалою, не є здібна учитися і поступати вперед.

Отже потрібна здорова критика, розумна критика і правдива критика. Хто заслужив на похвалу, того треба похвалити—хто заслужив на догану, того треба зганити. Хто має такі, чи інші браки, тому треба ті браки показати, щоби він їх позбувся.

Богу дякувати, що в „Свободі" започаткувалася здорова критика. Нехай, що декого заболить серце і хоробли́ва амбіція, — але без болів нема ніякого поступу.

Безсторонний.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ЖЕБРАЦЬКЕ ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ПОРУКОЮ.

Російські газети повідомляють, що на головних улицях Москви і Петербурга намножилося дуже багато жебраків. Діди ці знаменито зорганізувались. Мають навіть власний дім, у якім вечером після покінченої праці дуже весело. Кореспондент „Правди" бачив, як сліпі народні співці, які за дня на базарах і улицях співали побожні духовні пісні, вечером у своїм домі співають „Валенсію" і подібні модні пісні, а при цьому танцюють завадіяцькі танці. Вечером діди дуже добре бачать! Члени иншого жебрацького товариства „працюють" у трамваях як каліки й приносять до дому гарний гріш. Вуличні жебраки добрі дипльомати: коли здиблять такого прохожого, що подобає на комуніста, просять „милостині для інваліда горожанської війни, який на червоному фронті боровся по геройськи й так його там постріляли, що остався на віки калікою". Колиж побачить жінку з вигляду міщанку, то тойсамий герой перемінюється в „жертву червоного терору і прихильника жорстоко вбитого царя". Жебрацький промисл приносить багато більше, як праця в фабриці або в якомусь совітському уряді — кінчить кореспондент „Правди". Большевицька газета „Труд" подає також подробиці про жебраків у большевії. Пише, що жебрацтво так поширилося, що годі довше терпіти його. В самій Москві просить милостині по вулицях коло 10 тисяч людей. Центральні власти засипують телеґрамами, в яких жадається вказівок до боротьби з жебрацтвом. Кураційні місцевости і недавно отворений ярмарок у Нижнім Новгороді просто залиті жебраками. Досвід показав, що грошеві запомоги не причинилися до зменшення жебрацтва, тому систему запомог скасується. На місце запомог предкладають, щоби жебраків, які рекрутуються зпоміж безробітних, реєструвати та щоби будувати захисти для жебраків і т. д. Самособою, ці засоби можуть показатися успішними щойно за якийсь час, а покищо — зогляду на скасування запомог — число жебраків іще збільшиться.

Польський терор у Галичині.

(Передрук з „Діла").

АРЕШТУВАННЯ И КАРНІ ЕКСПЕДИЦІЇ В ТЕРНОПІЛЬЩИНІ.

В неділю, 21. вересня ц. р., виїхало на села тернопільського повіту кільканацять зареквірованих автобусів з кількома сотками постерункових для переведення ревізії в українських установах і у видніших селян. Рівночасно вирушило військо на карні експедиції. Арештовано кількасот селян і майже всіх учеників, що мешкають по селах і доїжджають до гімназії в Тернополі.

В ночі з 20. на 21. вересня ц. р. відбулися в Тернополі масові ревізії у всіх українських установах і у видніших громадян та деяких студентів. Ревізії були у б. посла д-ра Барана, проф. Боднара, проф. Бриковича, проф. Галущинського, адв. д-ра Якимчука, директора Сіяка, Василя Бачинського й інших, а рівночасно в **Кутківцях** у Василя Болюха, де перевертано основно навіть збіжа і солому. Арештовано кільканацять людей в Тернополі, з яких декого в понеділок, 22. вересня ц. р., випущено, прим. власника друкарні Олександра Салевича і соліцитатора адв. Павла Войтовича з канцелярії д-ра Барана. Арештованих проф. Івана Галущинського і банкового урядовця та начальника „Сокола" Остапа Сіяка переведено дня 22. вересня ц. р. до слідчої вязниці під замітом приналежности до УВО (§ 58 з. к.). Масові арешти були в **Ходачкові Малім,** де була карна військова експедиція і де арештовано пароха о. Михайла Осадцу і 15 селян, яких посаджено у військових арештах в Тернополі. Карні військові експедиції мають обняти ще цілий ряд сіл тернопільського повіту.

ДИВНІ ПОДІЇ В ЧОРТКІВЩИНІ.

За хрест на могилі незнаного жовніра в Бичківцях. — Арештування місцевих селян.

В перших днях вересня ц. р. о. Михайло Романовський, парох у **Бичківцях,** пов Чортків упорядковуючи стару могилу свого батька, викопав старий дубовий хрест, а на його місце дав камінний. Щоби не нищити посвяченого дубового хреста, на прохання філії Товариства Охорони Военних Могил у Чорткові казав своїм парохіянам закопати цей хрест на могилі незнаного жовніра, який спочиває на місцевому цвинтарі в Бичківцях, що і сталося. Парохіяни підсипали гріб і закопали на ньому цей-же хрест.

В два тижні по закопанню хреста прийшов до о. пароха командант постерунку поліції Звиняча і питав, на чий приказ закопано хрест. На це дістав відповідь, що на його згідно з розпорядком властей і командант відійшов. Але заразже пішов у село, забрав трох парохіян, що закопували той хрест і примусив їх розкопати могилу і виймити хрест та наказав той хрест двигати хлопцям на постерунок. Щойно на інтервенцію війта позволив дати фіру, щоб відвезти хрест на постерунок до Звиняча.

Того самого дня стався в Бичківцях випадок. Десь по півночі стала горіти хата, в якій списувано протокол і ще трох господарів (Українці й Поляки). Пожежу завдяки енергійній праці Т-ва „Луг" зі Звиняча зльокалізовано. Пожежа повстала мабуть з того, що хата, в якій списувано протокол, лежить біля цвинтаря, а там була свіжо молочена солома, попри яку цілий вечір вешталися на цвинтар люди при списуванні протоколу; і певно припадок хотів, що від недокурка, киненого на засмічений соломою тік, знявся огонь.

З того зроблено велику аферу. Зараз раненько по пожежі приїхав до Бичковець цілий постерунок поліції і тайні агенти. Приарештовано 5 громадян, з яких трох зараз випущено, а двох (Петра Кучму й Івана Марковського) відставлено під ескортою до Чорткова під замітом підпалу.

Треба зауважити, що один з арештованих, а саме Петро Кучма, також погорів. Підчас пожежі він був у своєї нареченої у Звинячі і вернувся вже після вогню. Другий з них, Іван Марковський, приготовлявся до весілля, що мало відбутися того тижня в суботу замісць до шлюбу, пішов до криминалу.

ЩЕ ОДНОГО СВЯЩЕНИКА ПІДПАЛЕНО.

З **Озірної,** пов. Зборів, повідомляють нас, що там підпалено стіжки зі збіжем і з сіном, власність греко-католицького пароха о. Яновича. Все згоріло до тла.

АРЕШТУВАННЯ.

Польські газети повідомляють, що поліційна експедиція дня 23. вересня ц. р. вела далі акцію в повіті рогатинськім, бобрецькім, підгаєцькім і бережанськім. Найшли нібито кілька штук пальної зброї, 38 метрів телефонічного дроту, 5 метрів льонту, 1 гарматне стрільно, 30 кг. стрільного пороху, три фіри военного приладдя. Арештували 8 людей, між іншими бувшого посла Ст. Кузика, бувшого посла Ол. Яворського, Евгена Гладкого, Прокопа Семака. Двох останніх буцімто як підозрілих у підпалі стирт. На стриху гімназії в Рогатині нібито найшли між іншим 1 ручну гранату та 3 ракети для підпалу стирт. У понеділок веч. прийшло 40 поліцаїв з Перемишля під проводом пов. команданта Моріца та керовника виділу Оленкевича до села Бушкович. Там перевели ревізію в богатьох Українців і „наслідком висліду тієї ревізії" замкнули тамошні т-ва „Луг", „Пласт" і „Сокіл" та опечатали кооперативу. Арештували 25 людей, у яких, мовляв, найшли обтяжуючий матеріял.

У Березовиці (пов. Тернопіль) арештували Івана Миськова, якому закидають підпалення стирти в Сущині. В Дичкові (пов. Тернопіль) арештували студента варшавського університету Ем. Павлуся. Він буцімто признався, що знищив памятковий польський хрест і подав свого спільника. Того спільника поліція пошукує.

Дня 21. вересня ц. р. згоріло в Збаражі господарство інспектора П.З.У., В. Оборського. Як підозрілих арештували Василя Процишина, гімн. абсольвента та Богдана Гевка, ученика 5. кл. гімназії в Збаражі. Він нібито признався до підпалу та пояснив, як це зробив.

НАМАГАНИЙ ПІДПАЛ МАГАЗИНУ?

Польські газети повідомляють, нібито невідомі люди облили нафтою деревляний магазин на львівськім товаровім двірці, в якому зложений будівельний матеріял. Той, що нібито хотів підпалити, втік перед погонею.

ПОДЯКА.

Складаю щиру подяку У. Н. Союзови і всім головним урядникам У. Н. Союза за скору виплату посмертного по моїм мужу Григорію Федуні в сумі $1,500.

Рівнож складаю щиру подяку усім урядникам і членам Бр. Св. Василія, від. 168 У. Н. Союза, за їх прислугу, котру віддали в останній день свому членови, а мому мужови.

Закликаю всіх, щоби вступали в ряди членів У. Н. Союза. Я сама нині подала секретареви прохання приняти мене в члени У. Н. Союза. Таксамо запишу всіх своїх дітей у члени У. Н. Союза.

Хай жие й хай розвивається наш Батько, У. Н. Союз!

Катерина Федунь, вд. [illegible]

РЕДАКТОР АРЕШТОВАНИЙ ЗА НАДУЖИТТЯ.

У звязку з аферою, яку викрили в Парцеляційно-Осадничій Касі в Ґрудзьондзу, на приказ прокуратора арештували начального редактора „Ґазети Ґрудзьондзкої", Васілевського, бухгальтера графічних заведень Кулерського-Млинарського, урядовця Парцеляційно-Осадничої Каси Кульчика та директора Людового Банку в Зосіні, Шимкала.